

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

I.I. Ismailov

2024 yil

Ro'yhatga olindi № 05/02/019

“27” iyun 2024 yil

STATISTIKA

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi:	400000	- Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000	- Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60411200	- Menejment (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Qarshi – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Iqtisodiyot fakulteti
60411200 – Menejment (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	<i>Statistika</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	STATIS 6
Yil:	4
Semestr:	4
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	44
Amaliy mashg'ulotlar	46
Laboratoriya mashg'ulotlari	–
Seminar	–
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talabalarda bozor iqtisodiyoti sharoitida statistikaning nazariy, uslubiy va amaliy masalalarini har taraflama o'rgatish, bozor hodisalari o'rtasidagi sabab-oqibat bog'lanishlarini ochish uchun korrelyatsion-regression tahlilni qo'llay olish, statistik kuzatish natijasida olingan ma'lumotlarni kompyuter dasturlari yordamida yechish, olingan natija bo'yicha xulosa va takliflar qilish hamda boshqaruv qarorlarini qabul qilishda yo'nalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Iqtisodiyot nazariyasi (ECOTHE6)
2.	Iqtisodiyotda axborot kommunikasion texnologiyalar va tizimlar (ICTECO6)
3.	Ekonometrikaga kirish (INTECO6)
4.	Tadqiqot usullari va ko'nikmalari (RESMS6)

Ta'lim natijalari (TN)	
	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	Statistik masalalarni yechish, statistik tasniflash va uning o'ziga xos xususiyatlarini talqin qilish haqida tasavvurga ega bo'lishi kerak.

TN2	Masalalar ustida statistik kuzatish tashkil etish, statistik jadval va grafiklarni tushunarli qilib tuzish, guruhlash turlari, MHTning asosiy hisoblamalarini tuzish va ularning ko'rsatkichlarini aniqlash haqida bilishi va ulardan foydalana olishi.
TN3	Mutloq va nisbiy ko'rsatkichlarni bilish, o'rtacha miqdorlar va variatsiya ko'rsatkichlarini o'rganishi, milliy boylik hajmi va uning indeksini hisoblash, milliy daromadni taqsimlash usullarini bilishi va ulardan foydalana olishi.
TN4	Mamlakatning xalqaro mehnat taqsimotida qatnashish darajasini ifodalovchi ko'rsatkichlarni tahlil qilish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
<i>Ko'nikmalar jihatidan:</i>	
TN5	Davlat byudjeti ijrosini tahlil qilib, milliy hisoblar tizimidagi aholi turmush darajasini ifodalovchi ko'rsatkichlarni mohiyatini aniqlash bo'yicha ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.
TN6	Iqtisodiy hodisalar o'rtasida o'zaro bog'lanish uslubiyatini o'zlashtirish, dinamika qatorlari va turlarini aniqlashni bilishi kerak.
TN7	Bozor iqtisodiyoti sharoitida statistik ko'rsatkichlarni baholash, tahlil qilish va talqin etish, statistika amaliyotida qo'llaniladigan iqtisodiy indekslarni hisoblash, yalpi ichki mahsulot deflyatori va agregat indekslaridan foydalana oladi.
TN8	Pul muomalasini ifodalaydigan statistik ko'rsatkichlar tizimining o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash, aholi turmush darajasini ifodalovchi ijtimoiy-iqtisodiy indikatorlarni tahlil qilish bo'yicha malakalarga ega bo'ladi.

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		
4-semestr		
M1	Statistika faniga kirish, fanning predmeti va uslubi	2 soat
M2	Statistik kuzatish uslubiyati	2 soat
M3	Statistik jamlash va guruhlash	2 soat
M4	Statistik jadval, grafiklar	2 soat
M5	Statistik ko'rsatkichlar	2 soat
M6	O'rtacha miqdorlar	2 soat
M7	Variatsiya ko'rsatkichlari	2 soat
M8	Tanlanma kuzatish	2 soat
M9	Korrelyatsion va regression tahlil	2 soat
M10	Dinamikani statistik o'rganish usullari	2 soat
M11	Iqtisodiy indekslar	2 soat
M12	O'zbekiston milliy hisoblar tizimi – iqtisodiy statistikaning uslubiy negizi	2 soat

M13	Aholi statistikasi	2 soat
M14	Mehnat bozori statistikasi	2 soat
M15	Mehnat bozori statistikasi	2 soat
M16	Milliy boylik statistikasi	2 soat
M17	Yalpi ichki mahsulot statistikasi	2 soat
M18	Milliy daromad va milliy hisoblar tizimidagi boshqa daromad ko'rsatkichlari	2 soat
M19	Tashqi iqtisodiy faoliyat statistikasi	2 soat
M20	Moliya-kredit tizimi statistikasi	2 soat
M21	Aholi turmush darajasi statistikasi	2 soat
M22	Aholi turmush darajasi statistikasi	2 soat
Jami		44 soat
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)		
4-semestr		
A1	Statistika faniga kirish, fanning predmeti va uslubi	2 soat
A2	Statistik kuzatish uslubiyati	2 soat
A3	Statistik jamlash va guruhlash	2 soat
A4	Statistik jadval, grafiklar	2 soat
A5	Statistik ko'rsatkichlar	2 soat
A6	O'rtacha miqdorlar	2 soat
A7	Variatsiya ko'rsatkichlari	2 soat
A8	Tanlanma kuzatish	2 soat
A9	Korrelyatsion va regression tahlil	2 soat
A10	Dinamikani statistik o'rganish usullari	2 soat
A11	Iqtisodiy indekslar	2 soat
A12	O'zbekiston milliy hisoblar tizimi – iqtisodiy statistikaning uslubiy negizi	2 soat
A13	Aholi statistikasi	2 soat
A14	Aholi statistikasi	2 soat
A15	Mehnat bozori statistikasi	2 soat
A16	Mehnat bozori statistikasi	2 soat
A17	Milliy boylik statistikasi	2 soat
A18	Yalpi ichki mahsulot statistikasi	2 soat
A19	Milliy daromad va milliy hisoblar tizimidagi boshqa daromad ko'rsatkichlari	2 soat
A20	Tashqi iqtisodiy faoliyat statistikasi	2 soat
A21	Moliya-kredit tizimi statistikasi	2 soat
A22	Aholi turmush darajasi statistikasi	2 soat
A23	Aholi turmush darajasi statistikasi	2 soat
Jami		46 soat

Mustaqil ta'lim (MT) 90 soat

1	Statistika faniga kirish	2 soat
2	Statistik ma'lumotlarni to'plash nazariyasi va amaliyoti	2 soat
3	Statistik jamlash va guruhlash	2 soat
4	Statistik ma'lumotlarni jadval va grafiklarda tasvirlash	2 soat
5	Tasviriy statistika ko'rsatkichlari	2 soat
6	O'rtacha miqdorlar	2 soat
7	Statistikada variatsiyani baholash usullari va dispersion tahlil asoslari	2 soat
8	Dispersiya. Dispersiyalar turlari	2 soat
9	Statistik tadqiqotlarda tanlama kuzatishning qo'llanilishi	2 soat
10	Tanlab kuzatish xatosi, tanlanma to'plam zaruriy miqdorini aniqlash va tanlab kuzatish natijalarini tarqatish yo'llari	2 soat
11	O'zaro bog'lanishlarni statistik o'rganish	2 soat
12	O'zaro bog'lanishlar zichligini statistik o'rganish	2 soat
13	Dinamikani statistik o'rganish uslubiyati	2 soat
14	Dinamika qatorlarida prognozlash	2 soat
15	Iqtisodiy indekslar	2 soat
16	Statistika amaliyotida iqtisodiy indekslarini qo'llash yo'nalishlari	2 soat
17	Aholi statistikasi	2 soat
18	Aholi harakatining statistik ko'rsatkichlari	2 soat
19	Mehnat bozori statistikasi	2 soat
20	Mehnat resurslari balansi	4 soat
21	Milliy hisoblar tizimi va makroiqtisodiy ko'rsatkichlar tizimi	4 soat
22	Yalpi ichki mahsulot hajmini hisoblash usullari	4 soat
23	Milliy daromad statistikasi	4 soat
24	Milliy boylik statistikasi	4 soat
25	Asosiy va aylanma kapital statistikasi	4 soat
26	Moliya bozori statistikasi	4 soat
27	Pul muomalasi va kredit statistikasi	4 soat
28	Sug'urta bozorini statistik o'rganish	4 soat
29	Tashqi iqtisodiy faoliyat statistikasi	4 soat
30	To'lov balansi	4 soat
31	Aholi turmush darajasi statistikasi	4 soat
32	Aholi pul daromadlari va xarajatlari balansi	4 soat

Asosiy adabiyotlar	
1.	James T. McClave, Terry Sincich. Statistics. -12 th ed. 2013. -814 p.
2.	Shodiyev X. va Xabibullayev I. Statistika: darslik. –T.: “Iqtisod-moliya”, 2019. -454 b.
3.	Soatov N.M, Nabiyev X, A.H Ayubjonov. Amaliy statistika: darslik. – T.:Iqtisodiyot. 2020.-298 b.
4.	Soatov N. Statistika. Darslik. –T.: Abu Ali Ibn Sino, 2003. -743 bet.
Qo'shimcha adabiyotlar	

1.	Soatov N.M., Nabiyeu X., Ayubjonov A.H. Statistika. Darslik. –T.: TDIU, 2019. -815 bet.
2.	Shadiyev X.A., Habibullayev I., Rashitova N.X., Xo’jaqulov X.Dj., Qoraboyev A.R., Abdullayev S., Xodjayeva M.N., Ismoilov G’I. “Statistika bo’uicha praktikum”. –T.: “Iqtisod-moliya”. 2015. 336 bet.
3.	Ayubjonov A.H., Mamatqulov B.X., Sayfullayev S.N. “Statistika fanidan amaliy mashg’ulotlarni o’tkazish uchun o’quv qo’llanma”. –T.: TDIU, 2016. -180 bet.
Axborot manbaalari	
1.	www.stat.uz - O’zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi rasmiy sayti.
2.	www.gov.uz – O’zbekiston Respublikasi hukumat portali
3.	www.lex.uz – O’zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi.

Talabning fan bo’yicha o’zlashtirish ko’rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to’liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo’l qo’ymasa;
- fan bo’yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo’lsa;
- fan doirasida mustaqil yerkin fikrlash qobiliyatini namoyon yeta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo’nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo’lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to’liq va aniq bajargan bo’lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me’yoriy-xuquqiy xujjatlarni to’liq o’zlashtirgan bo’lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo’yicha ilmiy maqola chop yettirgan bo’lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo’l qo’ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo’lsa;
- fan bo’yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o’quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo’yicha berilgan savollarga to’g’ri javob bera olsa;
- fan bo’yicha konspektini puxta shakllantirgan bo’lsa;
- fan bo’yicha mustaqil topshiriqlarni to’liq bajargan bo’lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me’yoriy xujjatlarni o’zlashtirgan bo’lsa.

v) 3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

➤ fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
➤ fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;

- bayon qilish ravon bo'lmasa;
➤ fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
➤ fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
➤ fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
➤ fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
➤ fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
➤ fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
➤ fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Turobov Sherzod Alisherovich
E-mail:	sh.turobov@gmail.com
Tashkilot:	Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti, "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasida
Taqrizchilar:	QarMII, "Moliya" kafedrasida dotsenti, i.f.f.d. (PhD) Samiyev S. QarMII, "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasida dotsenti, iqtisodiyot fanlari nomzodi Egamberdiyeva S.R.

Mazkur sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil "27" "06" dagi "12"-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur sillabus "Iqtisodiyot" fakultetining 2024 yil "19" "06" dagi "11"-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

Mazkur sillabus "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasining 2024 yil "13" "06" dagi "10"-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bos'hqarma boshlig'i

Z.E.Chorshanbiyev

Fakultet dekani

A.Berdiyev

Kafedra mudiri

A.Alikulov

Tuzuvchi

Sh.Turobov

